

Hledání

Pracovní sešit pro střední školy

Obsah

Co si myslíš o knize Hledání? (2)

Esterin příběh (4)

Bobův pěstní zápas (6)

Ověř si své znalosti (8)

Barendova pomoc (10)

Odehrávalo se jim to před očima (12)

Kdo něco takového udělá? (14)

Co si o tom komiksu myslíš?

Přečetl jsi Hledání.

Co si myslíš o knize Hledání?

Souhlasíš s nimi?

1

Niels (14 let): „Nijak zvlášť mě to nezasáhlo, protože nikdo z mé rodiny za války nezahynul.“

- ☐ Ano, vnímám to stejně
- ☐ Ne, nesouhlasím

Vanisha (14 let): „To, že někteří lidi neudělali nic, mi připadá hodně zbabělé.“

- ☐ Ano, vnímám to stejně
- ☐ Ne, nesouhlasím

Martha (14 let): „O Osvětimi si myslím: buď člověk potlačil všechny své emoce, nebo žalem zešílel.“

- ☐ Ano, vnímám to stejně
- ☐ Ne, nesouhlasím

Co si myslíš ty?

2

Doplň

Jméno

Věk

Po přečtení Hledání jsem cítil/a:

- ☐ hněv
- ☐ smutek
- ☐ stísněnost
- ☐ nic zvláštního
- ☐ něco jiného, a to...

Nejnapínavější příhoda v knize je:

protože

Moje oblíbená postava je:

protože

Berlín,
1932

V Evropě

3

A Jmenuj tři státy, o kterých se v komiksu mluví, a barevně je vyznač na mapě.

1
2
3

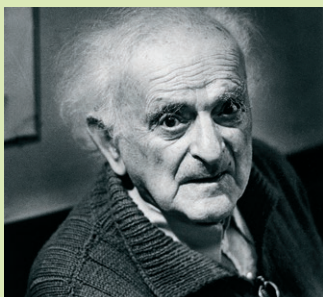
B Bob byl deportován z Amsterdamu do Westerborku a odsud do Osvětimi-Březinky.

Označ tato tři místa na mapě a spoj je čarou (strana 41 v komiksu).

4

Tolik?

Napiš, co tím podle tebe Abel Herzberg myslel.

Abel Herzberg přežil koncentrační tábor Bergen-Belsen. Jeho známý výrok zní: „Nebylo zavražděno šest milionů Židů, zavraždili jednoho Žida a to se stalo šest milionkrát.“

5

Podle skutečných událostí

Hlavní postavy komiksu jsou vymyšlené, ale mnoho událostí se opravdu stalo. Pro některé kresby autor použil historické fotografie. Třeba tady.

A Popiš, co vidíš na fotografii.

B Teď se podívej na kreslený obrázek.

Čím kreslený obrázek fotografii doplňuje a vysvětluje? Jmenuj dvě věci:

1
2

C Co se myslí heslem na plakátu „NAŠE POSLEDNÍ NADĚJE: HITLER“?

Babička za války
hodně zkusila. Silně
to na mě zapůsobilo.

Esterin příběh

1

Ester Hechtová

A Která slova se ti vybaví, když přemýšlíš o Ester?

B Proč myslíš, že Ester tak dlouho nebyla schopná o válce vůbec mluvit?

2

Těžké rozhodování

Když Ester jednoho dne přišla ze školy domů, dozvěděla se, že sebrali její rodiče. Řekl jí to Helenin otec a zeptal se, co chce dělat. Pro Ester to bylo těžké rozhodování.

A V bublinách si přečti, jaké možnosti měla. Dopiš její myšlenky.

Půjdu za profesorem Bouwerem, protože

Půjdu za rodiči, protože

Adinda (14 let): „Já bych šla za rodiči, protože mi na nich hodně záleží.“

B Souhlasíš s Adindou? Vysvětli svou odpověď.

Anne Franková
v prosinci 1941
a deník, který
dostala ke tři-
náctým naroze-
ninám."

3

Velké následky

Mnoho významných událostí druhé světové války mělo pro Ester a její rodinu přímé následky. Která příčina patří ke kterému obrázku?

Příčina

1 Nacisté zavedli v celém Německu protizidovská opatření.

2 Nizozemsko bylo v roce 1945 osvobozeno.

3 Během „křišťálové noci“ v Německu v roce 1938 bylo zavražděno na sto Židů.

4 Počínaje rokem 1942 se po celém Nizozemsku prováděly razie.

4

Vzpomínka

Otto Frank válku přežil, jeho žena a dcery zemřely. Těsně po osvobození napsal: „Nepodařilo se mi zachránit nic kromě vlastního života. Po mé rodině nic nezbylo, ani jediná fotografie, jediný dopis od mých dcer, nic, nic.“

A Když se Otto Frank vrátil domů, dostal deník, který si psala jeho dcera Anne. Jak myslíš, že mu dceřin deník pomohl překonat zármutek?

B Také Ester získala památku po rodičích. Co myslíš, která fotka je jí zvlášť milá? Zakroužkuj ji.

Dhriesjem (14 let): „Ten příběh má ‚šťastný‘ konec, protože Ester se dozvěděla hodně o své minulosti a získala fotky svých rodičů.“

C Souhlasíš s Dhriesjemem? Zdůvodni svou odpověď.

Bobův pěstní zápas

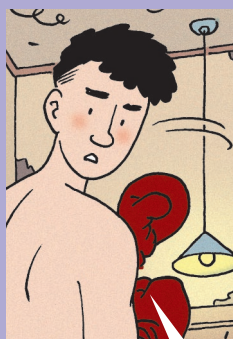

Bob byl Esterin soused.
Dnes žije v Izraeli.
Vypátral jsem ho přes
internet. To byla klika!

Bob Canter

1

A Která slova se ti vybaví, když přemýšlíš o Bobovi?

B Bob se nacistům vzepřel pěstmi. Proč se k tomu rozhodl? Představ si, že jsi Bob, a dokonči jeho větu.

Pral jsem se s nacisty, protože

Quincy (14 let): „Bob mi přišel ze všech nejstatečnější, protože se zastával druhých lidí. Já bych se jich taky zastával.“

C Souhlasíš s Quincyho komentářem?
Svou odpověď zdůvodni.

V Osvětimi

2

Tady vidíš obrázky, které zachycují každodenní život v koncentračním táboře Osvětim.

Vepiš pojmy pomocí čísel do odpovídajících obrázků.

- 1 Zbavování lidské důstojnosti
- 2 Hromadné vraždění
- 3 Násilí
- 4 Vyhladovění
- 5 Otročná práce

Catharina Blitzová
a Maurits van Thijn
krátce po válce.

3

Mít pro koho žít

Osvětim, 1944

Catharina Blitzová jako jedna z mála přežila Osvětim. O zbavování lidské důstojnosti říká: „Oholili mi vlasy, musela jsem se vysvléct a obléknout si vězeňský mundúr. Na předloktí mi vytetovali číslo 63250 – to teď bylo moje jméno. Mé staré jméno bylo zapomenuto.“

A Vysvětli, jak tohle zacházení souvisí se zbavováním lidské důstojnosti.

Maurits van Thijn v Osvětimi:

„Zahlédli jsme jeden druhého oknem! To člověku dodalo tolik opory a síly. Věděl jsem teď, že je naživu. Kdybych to nevěděl, třeba bych si řekl: kašlu na to. Viděl jsem dost lidí, co se vrhli do elektrických drátů. Ale já jsem měl naději: přežijeme to oba?“

B Maurits van Thijn, manžel Cathariny Blitzové, taky přežil Osvětim. V uvedeném citátu podtrhni tři slova s pozitivním významem.

C Vyber jedno z podtržených slov a vysvětli, proč jsi je podtrhl/a.

Podtrhl/a jsem

protože

4

Možnost volby?

Bob strávil víc než rok jako vězeň v Osvětimi. Hodně tam toho zažil.

Prohlédni si tyhle tři obrázky. Mezi čím má Bob na vybranou?

Všechny tyto pojmy najdeš v komiksu.

Znáš je?

1

Kterým jiným slovem se označuje „nenávist vůči Židům“?

- rasismus
- antisionismus
- antisemitismus

2

Kdo je to nacista?

- stoupenec nacionálního socialismu
- voják německé armády
- obyvatel Německa za druhé světové války

3

Adolf Hitler a jeho politická strana založili mládežnickou organizaci. Z německé mládeže měla vychovat silné, poslušné Němce. **Jak se ta organizace jmenovala?**

- UZ (Unsere Zukunft – Naše budoucnost)
- DJM (Die Jugend marschier – Mládež pochoduje)
- HJ (Hitlerjugend – Hitlerova mládež)

4

V noci z 9. na 10. listopadu 1938 nacisté po celém Německu rozpoutali násilí proti Židům. Ničili obchody, podpalovali synagogy, tloukli Židy a mnohé z nich ubili k smrti. Na třicet tisíc Židů bylo zatčeno a uvězněno v táborech.

Proč se této události říká „křišťálová noc“ (Kristallnacht)?

- Kvůli rozbitému sklu z výloh zničených obchodů.
- Protože nacisti tu noc uloupili mnoho cenností, mezi jiným i křišťál.
- Protože tu noc silně mrzlo.

5

Od roku 1935 byly milostné poměry mezi Židy a nežidy trestné. Byly přijaty ještě další zákony, jejichž cílem bylo zlepšit „rasovou čistotu“ německého národa. **Jak se tyto zákony označují?**

- očistné zákony
- protizidovské zákony
- rasové zákony

6

Odplatou za smrt nizozemského nacisty v Amsterdamu v únoru 1941 bylo na ulici zadrženo 427 židovských mužů a byli odvezeni do koncentračního tábora. Přežil pouze jediný z nich. Na protest proti pronásledování Židů vypukla v Amsterdamu a okolních městech rozsáhlá stávka. **Jak se této stávce říká?**

- Jarní stávka
- Stávka solidarity
- Únorová stávka

Poté co německá armáda obsadila Polsko, byli polští Židé donuceni žít v uzavřených čtvrtích města. **Jak se tyto veřejné věznice nazývaly?**

- židovské čtvrti
- ghetta
- JG (Jüdische Gebiete – židovské okrsky)

8

Když Německo zaútočilo na Sovětský svaz, zřídilo v roce 1941 speciální vojenské oddíly, jejichž úkolem bylo zavraždit na okupovaných územích co nejvíc Židů. V období, které netrvalo o mnoho déle než rok, postřílely tyto jednotky jeden a půl milionu mužů, žen a dětí. **Jaký je jejich název?**

- Einsatzgruppen
- Vražedná komanda
- SS

9

Nacisté považovali za méněcennou rasu nejen Židy, ale i „Cikány“. Zavraždili jich na statisíce. Dnes se označení „Cikán“ chápe jako diskriminační. V současné České republice žije několik etnických romských skupin, především Slovenští Romové, Olaši či Sintové. **Které skupiny ale žily za války v Protektorátu a byly postiženy genocidou?**

- Čeští Romové a Moravští Romové
- Slovenští Romové a Olaši
- Olaši a Sintové

10

Systematické, plánovité zavraždění šesti milionů Židů se často označuje slovem holocaust. Původní význam toho slova je „oběť v ohni“. Jiné, hebrejské označení, jemuž někdy dávají Židé přednost, znamená vyhubení, zničení. **Které to je slovo?**

- genocida
- šoa
- exterminace

Barendova pomoc

1

Barend

A Doplň:

Jméno:
Barend
Narozen:
Aalten, 1921
Povolání:

Z jakého důvodu pomáhal:

Můj názor na Barenda:

Yvette (13 let): „Myslím, že to byla od Barenda
pitomost riskovat kvůli neznámým lidem život.“

B Máš stejný názor jako Yvette? Zdůvodni.

2

*Jistě Židovka... na útěku...
pomoc... nebezpečné... naše
lidská povinnost... strach...*

**Když se Ester ocitne na své poslední tajné adrese,
slyší večer, jak spolu hospodář s hospodyní mluví.
Radí se, jestli Ester mají pomoci.**

Najdi jeden důvod, proč by měli Ester pomoci, a jeden
důvod, proč by jí pomáhat neměli. Doplň věty v bublinách.

Já myslím, že jí pomoci máme, protože

.....
.....
.....

Barend pomáhal ukrývat Ester. Řekl bych, že do sebe byli maličko zamilovaní.

3

Opravdová pomoc

Následující výroky pocházejí od lidí, kteří pomáhali ukrývat Židy. Přečti si je a vyjádři jedním slovem, jaký důvod k pomáhání měli.

Johannes de Vries:

„Kdybyste takovému člověku neotevřeli a později se dozvěděli, že ho zavraždili, jak byste se zbytek života cítili?“

Důvod:

Gitta Bauerová: „Co jiného jsem mohla říct než „vezmu ji k sobě“? Nebylo to náboženské ani morální rozhodnutí. Byla to kamarádka a potřebovala pomoc.“

Důvod:

Louisa Steenstrová:

„Nemohli jsme přenést přes srdce, že nacisté odvádějí uprostřed noci židovské rodiny s dětmi.“

Důvod:

Já myslím, že bychom jí pomáhat neměli, protože

A co ty?

4

Ty jsi jistě taky někdy někomu pomohl/a – mámě nebo tátovi, kamarádovi nebo kamarádce, možná i cizímu člověku. Tahle otázka se týká tvého pomáhání.

A Komu jsi pomohl/a?

V čem tvá pomoc spočívala?

B Pomohl/a jsem, protože...
(můžeš vybrat víc odpovědí)

- ☐ bych se cítil/a provinile, kdybych nepomohl/a
- ☐ to byla pomoc kamarádovi/kamarádce nebo příbuznému
- ☐ se někdo ocitl v nouzi
- ☐ jsem z toho měl/a i já prospěch
- ☐ mě k tomu někdo přiměl
- ☐ mě k tomu vedla víra
- ☐ rád/a pomáhám
- ☐ jsem za to dostal/a zaplacení
- ☐ s někým jednali nespravedlivě
- ☐ bych byl/a rád/a, kdyby mi v nouzi taky někdo pomohl
- ☐ jsem se chtěl/a za něco odvděčit
- ☐ z jiného důvodu:

Babička mi říkala, že
hodně lidí nedělalo proti
pronásledování Židů nic. No
chápeš to?

Odehrávalo se jim to před očima

Příhlížející

1

Tenhle muž přihlíží, když Esterina souseda
během „křišťálové noci“ bijí.

A Která slova tě napadají, když o tom člověku přemýšlíš?

Quincy: „Kdyby byl ten nácek sám, tak
to bych zasáhl.“

B Vnímáš to stejně jako Quincy?
Odpověď zdůvodni.

Který obrázek ke zbývajícím nepatří?

2

Prohlédni si obrázky se spolužákem.

Který obrázek podle vás k ostatním nepatří a proč?

Obrázek tam nepatří, protože

Proč se do toho neplést?

Baden-Baden,
10. listopad 1938

Po „křišťálové noci“ Židy deportovali do koncentračního tábora. Lidé přihlíželi z chodníku.

A Většina jenom přihlížela. Proč podle tebe nezasáhli? Napiš něco do komiksových bublin.

B Zakroužkuj tři pojmy, které podle tebe nejlépe vyjadřují, proč přihlížející nezasáhli:

STRACH

NENÁVIST VŮČI ŽIDŮM

OBAVA O VLASTNÍ KŮŽI

SOBECTVÍ

BEZMOC

ZBABĚLOST

NEVĚDOMOST

LHOSTEJNOST

4

„Nikdy nemůžeš vědět, jak by ses zachoval ty.“

Ed van Thijn
s matkou krátce
po válce

Za války se Ed van Thijn ukrýval. Koncem války ho někdo udal. Přežil díky tomu, že vlaky do koncentračních táborů přestaly jezdit.

Ed van Thijn: „Nikdy nemůžete vědět, jak se zachováte vy. Opravdu ne. Nevíte třeba, jak se zachováte, až uvidíte, že někoho mlátí. Většina lidí bude pokračovat v chůzi, protože mají strach. Ty lidi nemůžeme odsuzovat. Odsuzovat můžeme ty, kteří se k tomu bití přidají. A obdivovat můžeme lidi za to, že zasáhnou.“

A Koho můžeme podle Eda van Thijna odsuzovat, a koho ne?

Můžeme odsuzovat:

Nemůžeme odsuzovat:

B Sdílíš jeho názor? Zdůvodni svoji odpověď.

Hodně lidí se na pronásledování Židů podílelo.

Proč to dělali?

Kdo něco takového **udělá**?

Dozorce

1

Tohle je dozorce v koncentračním táboře Osvětim.

A Která slova tě v souvislosti s tímto člověkem napadají?

Vanisha (14 let): „I lidi, co to jinak mají v hlavě v pořádku, dokážou udělat něco tak hrozného.“

B Souhlasíš s Vanishou? Zdůvodni.

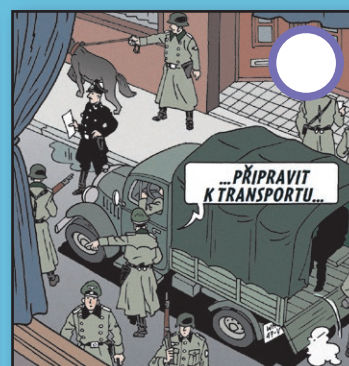
Pachatelé

2

Zavraždění šesti milionů Židů probíhalo postupně, krok za krokem. Na každém dalším kroku se podíleli lidé: pachatelé.

Na kterém kroku pronásledování Židů se tito pachatelé podíleli? Dopiš čísla k obrázkům.

- 1 **Diskriminace**
(vylučování Židů)
- 2 **Zadržování**
(odvádění Židů z domovů)
- 3 **Deportace**
(odvážení Židů do koncentračních táborů)
- 4 **Vraždění**
(v plynových komorách)
- 5 **Organizace pronásledování Židů**

Proč se na tom podílet?

3

Která myšlenka patří ke kterému pachateli? Přiřaď ke každé bublině číslo.

- 1 „Jsou to nepřátelé našeho národa. Dělám, co mi přikázali.“
- 2 „Nenávidím Židy. Chci, aby je všechny pozabíjeli.“
- 3 „Proti Židům vlastně nic nemám. Dělám prostě svou práci, jak nejlíp umím.“
- 4 „Je mi jedno, co se s těmi lidmi děje. Aspoň si přivydělám něco navíc.“

4

Kdo je za to odpovědný?

Kdo podle tebe nese za pronásledování Židů největší, a kdo nejmenší odpovědnost? Napiš jména do stupíků. Spolupracuj se spolužákem.

Adolf Eichman
řídil deportace Židů

Příslušník Einsatz-
gruppe (jednotky
zvláštního určení)

Topič ve vlaku do
Westerborku

Adolf Hitler
vůdce Německé říše

Fritzův otec
člen nacistické strany

Rudolf Höss
velitel koncentrač-
ního tábora Osvětim

Dozorce v Osvětimi

Nizozemský poli-
cista

Největší odpovědnost

Nejmenší odpovědnost

Křížovka

Doplň následující pojmy. Písmena označená políčka pak přepiš do řádku dole a získáš tajenku.

- 1 Tranzitní tábor v provincii Drenthe (s. 35).
- 2 Nacistická organizace, která měla z mladých chlapců vychovat silné a poslušné Němce (s. 11).
- 3 Koncentrační a vyhlazovací tábor v obsazeném Polsku (s. 39).
- 4 Jméno města, které v květnu 1940 rozbombardovala německá armáda, a donutila tak nizo-zemskou vládu ke kapitulaci (s. 16).
- 5 Označení, které museli Židé nejen v Nizo-zemsku od roku 1942 nosit viditelně na oděvu (s. 17).
- 6 Termín pro odvoz Židů vlaky do táborů ve východní Evropě (s. 41).
- 7 V tuto noc, z 9. na 10. listopadu 1938, rozpoutali nacisté v celém Německu násilí proti Židům (s. 14).
- 8 Hlavní důvod Barendovy rodiny pro pomoc Ester (s. 24).
- 9 Obřad, kterým se třináctiletí chlapci stávají v židovském náboženství dospělými (s. 8).
- 10 Jméno německé židovské dívky, která se za války přes dva roky skrývala s rodiči a sestrou v domě uprostřed Amsterdamu a psala si o tom deník.
- 11 Název komanda v Osvětimi, kde Bob pracoval (s. 47).
- 12 Název části města, v níž byli izolováni Židé z okolí (s. 40).
- 13 Termín pro systematické vyvražďování Židů nacisty v Evropě (s. 57).
- 14 Budova, kde se Židé shromažďují k bohoslužbám (s. 8).
- 15 Stoupenec Hitlera (s. 12).
- 16 Země, kam se Bob vystěhoval po válce (s. 57).
- 17 Termín pro nespravedlivé, nerovné jednání s lidmi.
- 18 Zátah na Židy pořádaný nacisty (s. 18).
- 19 Jiné slovo pro nenávisť k Židům (s. 11).

